

Izhaja ob 4 jutraj.

Stane mesečno 12-50 Din
za laozemstvo 25-
osebne

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravištvu:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 64. Telef. št. 36

Podružnice:

Maribor, Baravska ul. 1.
Tel. št. 22.

Celje, Aleksandrova s.

Ratun pri poštn. čerkov.
zavoda št. 11.842

Ljubljana, 12. julija.

V razpravljanju o novem stanju plemenskega spora, ki pretresa našo državo, nastalem vsled »vojne« napovedi Stepana Radića, so radikalni listi speli ali na Sloveno in Hrvate, naj s svojimi separatisti sami obračunavajo, da jim je nemožna pomagati. To stališče sicer ni »akladu« z načelom narodnega edinstva in je zelo zločestno, če ne rečemo, da je demoralizirajoče. To je očitno, da se v Sloveniji ne morejo znebiti tega problema, ki je sam doma. Ta naloga pripada torej v pretežni meri plemenskim rojakom samim.

To navodilo je potrebno še ene korekture. Ako se odgovornost prepušča domačinom, treba, da centrala opusti vse one pogreške, ki se skoro od dne do dne ponavljajo in največ koristijo separatistom, ki nanje grade svoj demagoški ideal. Ako centrala zahteva večji angažman province, mora tudi sama marsikaj popraviti na sebi in na svojem delu, ki se province tiče.

Radikalna stranka, ki je zgorajšji apel naslovila na napredne elemente v Sloveniji in na patriotske činitele v Banovini, je doslej postopala ravno nasprotno: ona je osredotočila vse delo v tej smeri, da bi jo oni, na koje sedaj apelira, da slabi njihov pogled in jih uničuje. V »Orjunu« objavljeno pismo Ivana Hribarja na dr. Zupaničovo pričrta najglasneje o tej usodi in zablodi. Ni besede ni koraka proti klerikalcem in drugim separatistom, samo proti demokratom. To je bilo geslo celokupne državne uprave od decembra 1922 in »naloge« NRS.

Apel »Samouprave« je torej v živem nasprotju s delovanjem vlade in njene stranke.

Opozicija je precej doprinesla v olajšavo razmer v Sloveniji. Ne sicer v smeri one koncentracije, na katero smo upali po volitvah. Kakor so namreč pred volitvami bili le slovenski demokrati za napredno volilno koalicijo, tako se je v velikem prelivanju fraz po volitvah izkazalo, da so samo edino slovenski demokrati bili vneti za napredno koncentracijo. Kajti odbili so vsi drugi čisto javno. Ni nam žal za to naše stališče. Ni sramota, da smo še danes glasniki koncentracije. V Sloveniji namreč ni prostora za dve, tri stranke z naprednim in nacionalnim programom. To uvidi vsakdo, ki pravilno ceni klerikalizem. Kdor pa misli, da je tega nasprotja mogoče uspešno pobijati s tremi frontami, temu ni pomoči. Ideja koncentracije v povolilnem smislu je vsled složenega odpora vodstev NSS, SKS, NRS in NNS propadla. Ni pa propadla v širokih naprednih slojih, ki jim preobrat v vseh razmerah, nastal vsled prehoda demokratov v opozicijo, olajšuje zupanje in jih utrjuje v prepričanju, da bo koncentracija vseh resnično delavnih naprednih moči, okoli neomajene fronte slovenskih demokratov mogoča.

V tem pogledu je danes mnogo boljše. Nesporazumljenja ginejo, taktične pogreške se odpravljajo.

15.000 demokratiških glasov ob zadnjih volitvah se ne da zbrisati. Močnejši so nego znači gola številka. Za njimi je dobra politična in kulturna organizacija in tudi gospodarska že nastaja.

Zberimo vse moči in lahko nam bo izpolnilo veliko kulturno in politično nalogo, ki pripada slovenskim naprednjakom.

KONGRES POŠTARJEV.

Beograd, 12. julija. r. Danes se je tu vršil kongres delegatov poštarnih, brzojavnih in telefonskih nameščenec Jugoslavije, kateremu je prisostvovalo tudi 20 delegatov češkoslovaških poštarnih organizacij. Debatna je bila zelo živa in stvarna. Za Slovence je govoril delegat Ottoničar.

Po končani debati je bila sprejeta resolucija, ki zahteva nujno ureditev dražinskih doklad, specialni zakon za poštarnje, moderno reformno poštne službe, ustanovitve višje šole za poštarnje, zgraditev uradnih poštarnih poslopij v večjih mestih itd.

Koncem zborovanja je bil vnovič izvoljen dosedanji odbor s predsednikom Jovanovićem na čelu.

RAZKRIT ATENTATSKI NAČRT NA RUMUNSKEGA KRALJA.

Dunaj, 12. julija. r. »Der Tag« javlja iz Bukarešte, da je policija zasledila in razkrila zaroto komunistov proti rumunskemu kraljevskemu paru. Atentat na njih naj bi se izvršil povodom predstojnega potovanja v Rim, London in Pariz. Detajlov policija še noče objaviti.

Oficijelni razgovori radi Reke

OBISK POSLANIKA NEGROTTIJA PRI NINČIČU. — PRAVNO STALIŠČE NAŠE DRŽAVE.

Beograd, 12. julija. dp. Včeraj je posetil zunanlega ministra Ninčiča italijanski poslanik Negrotti. Konferenca je trajala precej časa. O predmetu razgovora ni mogoče dobiti nobene službene informacije, vendar se splošno govori, da je laški poslanik naznanil dr. Ninčiču namero Italije, likvidirati reški problem z aneksijo. Ali mu je sporočil še tudi konkretne predloge, ni znano. Smatrati je za sigurno, da je dr. Ninčič v razgovoru vztrajal na korektnem stališču rapalske pogodbe in njenih dodatkov. To je pravna osnova reškega problema, od katere se Jugoslavija ne bo dala speljati na nobena stranpota.

Danes bi se morala vršiti ponovna seja reške posvetovalne komisije. Seja je bila odgojena z motivacijo, da se gosp. Ninčič ne počuti dobro. Odgovoritev se splošno komentira kot znak, da se je položaj poslabšal.

Vse stranke brez razlike odobravajo, da naša država odkloni vsak pristane na spremembo postoječih mednarodnih pogodb in to ne le v našem interesu, temveč tudi v interesu splošnega miru in same Italije.

Nasvet opozicijonalnih krogov, da naj se v skupščini izbere odbor za zunanje zadeve, ki bi bil državni politiki in največjo podporo, je tudi tokrat naletel na odpor radikalov. »Samouprava« v posebnem članku odklanja tak odbor. Tem večja je odgovornost radikalne vlade za dogodke, ki se nam bližajo.

REŠKA KONSTITUANTA PROTI ANEKSIJI.

Kraljevica, 12. julija. r. Člani reške konstituente so danes sprejeli resolucijo, v kateri ugotavljajo, da ogromna večina reškega prebivalstva odklanja aneksijo Reke po Italiji, ker bi to pomenilo gospodarsko smrt za mesto. Reka zahteva, da ostanje obstoječe mednarodne pogodbe v polni veljavi in da ostanje njena neodvisnost neokrnjena.

ITALIJANSKO SONDIRANJE PRI ZAVEZNIKI.

Rim, 12. julija. d. Zatrjuje se, da je italijanska vlada naročila svojim poslanikom v Parizu in Londonu, da sondirajo mnenje Francije, odnosno Anglije o nameri rimskega kabineta za revizijo rapalske pogodbe.

Razprave v klubih

RADIKALI IN URADNIŠTVO. — BORBA ZA PORTFELJE. — DEMOKRATI IN OBČINSKE VOLITVE.

Beograd, 12. julija. d. Danes je pravo-slavni praznik Petrov dan. Parlamentarno delo počiva. Zato je tem živahnije v klubih.

Radikalci so ves dan razpravljali o politični in parlamentarni situaciji. Najboljša ilustracija razmer, ki vladajo v njihovem klubu, je dejstvo, da je dopolnjeni seji moral pristopovati min. predsednik Pašić, da pomiri duhove. Razvila se je burna debata o uradniških in oficirskih plačah. Mnogi govorniki so napadali vlado, da postopa povsem proti »kmečkim interesom«. Splošno se je naglašalo, da se državnim nameščencem ne smejo zvišati plače, dokler ne bo sprejet zakon o centralni upravi, ki omogoča poenostavljenje administracije in vsled tega energično redukcijo uradništva. Klub je bil tudi složen v tem, da se predvidene nove uradniške plače ne smejo izenačiti z oficirskimi, temveč naj se oficirske znižajo. Na prošnjo kluba je minister vojne podal kratek ekspoze o oficirskih plačah, kakor so predvidene v vojnem zakonu. Finančni minister je podal izjavo, iz katerih sledi, da se je vlada odločila, znižati predvidene prejemke oficirjev. Kot

potrebne kredite za nove poviške je fin. minister naznačil vsoto 40 milijonov dinarjev za oficirje in 400 milijonov Din za civilne državne uslužbence. Sporazum v klubu ni bil dosežen ter je bilo celo vprašanje izročeno 10-članskemu odboru v ponoven pretn.

Borba za ministrske portfelje je kakor izgleda z ozirom na nerazčiščeno parlamentarno situacijo stopila zopet v središče premirja ter bo rekonstrukcija kabineta najbrž odložena na »boljše čase«.

Demokratiški klub je dopoldne razpravljal o parlamentarnem delu in o občnih volitvah, ki se vršijo v Srbiji in Crni gori dne 19. avgusta. Odločni nastop dem. članov Zakonodajnega odbora, zlasti nastop posl. Reiserja in Pribičevića je bil enodušno odobren. Pri občnih volitvah bo dem. stranka nastopila v vseh občinah. V Beogradu bo sodelovala pri postavitvi napredne nacionalne liste, ki bo na eni strani naperjena proti radikalni reakciji, na drugi strani pa proti prikritim komunističnim poskusom.

Z veliko pozornostjo so v vseh klubih zasledujejo vesti o Reki ter se živahno komentira včerajšnji obisk laškega poslanika pri ministru Ninčiču.

Priprave za konferenco Male antante

OTVORITEV 28. T. M. — STALIŠČE POLJSKE IN GRŠKE.

Praga, 12. julija. j. »Prager Presse« javlja, da se bo konferenca v Sinaji otvorila 28. julija. Konferenca se udeležijo rumunski zunanji minister Duca, jugoslovanski in češkoslovaški zunanji minister dr. Ninčič in dr. Beneš. Pričakuje se, da se dr. Beneš 20. t. m. vrne v Prago.

Varšava, 12. julija. r. V tujakšnih političnih krogih se živo razpravlja o predstoječi konferenci Male antante v Sinaji. Gotovo je, da bo konferenca neoficijelno prisostvoval tudi delegat Poljske. Splošno vlada prepričanje, da Poljska sedaj še ne bo vstopila v Malo antanto, ker še niso rešena sporna vprašanja med njo in češkoslovaško,

deloma pa tudi radi svojih prav posebnih odnosov do sovjetske Rusije. Vstop Poljske bi v sedanjem položaju vtisnil Mali antanti izrazito protiruski značaj, kar pa ne bi konveniralo niti Jugoslaviji, niti češkoslovaški.

Beograd, 12. julija. n. Včeraj je posetil našega ministra zunanjih poslov dr. Ninčiča grški poslanik na našem dvoru gospod Diamantopulos, ki je z našim zunanjim ministrom razpravljal o aneksijski solunske konvencije. Dr. Ninčič sta govorila tudi o vstopu Grške v Malo antanto, o čemer se bo razpravljalo na sestanku državnikov Male antante v Sinaji.

Vprašanje Blairovega posojila

Beograd, 12. julija. r. Zastopniki Blairove skupine se nahajajo že nekaj dni v Beogradu. Drugi del prvega obroka v znesku 10 milijonov dolarjev bi moral biti že davno izplačan, a so Blairovi predstavniki izjavili, da je nemogoče vpisati ta del posojila in so se sklicevali pri tem na izpremenjene razmere na svetovnih denarnih tržiščih, zlasti pa na ameriškem. Zato so zastopniki prošili za odložitev izplačila do jeseni ter so ponudili 1 milijon dolarjev na račun. Kakor se iz dobro informiranih krogov doznava, je finančni minister definitivno odklonil ta ponujeni avans v znesku 1 milijona dolarjev.

ZAHTEVAJTE »JUTRO«
V VSEH JAVNIH LOKALIH.

Iz Nemčije

Berlin, 12. julija. j. Centralni odbor komunistične stranke je v listu »Die rote Fahne« izdal proglas na delavstvo, v katerem se z vsoto gotovostjo trdi, da razne govornice, ki že dalj časa prorokujejo proklamirano porenske republike, odgovarjajo delstvu. Nemški fašisti hočejo ob tej priliki pod parolo aktivnega odpora proti Franciji pričeti boj. Pod vodstvom Ludendorfa in Hitlerja bodo južnonemški fašisti takoj odkorakali proti Saški in Turingiji, severnonemški fašisti pa proti Berlinu in Hamburgu. Temu fašistovskemu uporu se bo moglo uspešno stopiti nasproti le tedaj, ako se postavi proti belu terorju rdeči teror. Komunisti se vsled tega pozivljajo, naj ustanovijo obsežne organizacije, ki bodo dovolj močne, da se jim v državljanski vojni ne bo treba nikjer umakniti pred belimi teroristi.

Izjava angleške vlade

ZA SOLIDARNOST CELOKUPNE ANTANTE. — POTREBA ČIM PREJ SNJEGA ODGOVORA.

London, 12. julija. s. Pred popolnoma napolnjeno hišo sta danes Baldwin v spodnji zbornici, lord Curzon pa v zgornji zbornici predčitala izjavo angleške vlade glede reparacijskega vprašanja. V spodnji zbornici je bilo vprašanje posl. Ramsey Macdonalda, v zgornji zbornici pa vprašanje lorda Greya, ki je vladi omogočilo izven dnevnega reda dati izjavo o političnem položaju. Najvažnejša politična naziranja, ki jih vsebuje ta izjava, se morejo označiti naslednje:

Angleška vlada bo porabila priliko, ko odgovori na nemško noto, da še enkrat poskusi doseči izmenjavo misli med zavezniki glede reparacijskega vprašanja. Preden se angleški odgovor odpošlje, se dostavi v prepisu vsem zaveznikom, da se jim omogoči izjaviti, ali so pripravljeni k skupnemu odgovoru na nemško noto ali pa hočejo na njo samostojno odgovoriti. Baldwin upa, da bo mogoče doseči med zavezniki sporazum glede diferenc, ki obstajajo v taktiki za doseg končnega cilja, o katerem samem so vsi zavezniki soglasni. Saj med zavezniki ni nikakih diferenc v glavnem vprašanju, namreč glede plačila reparacij in zagotovitve miru v Evropi.

Zavezniki ne bodo zamudili nobenega sredstva, da dosežejo ta skupni cilj; pri tem pa morajo Anglija, Francija, Italija in Belgija dobiti popolno odškodnino. Največjo odgovornost pri tem morata seveda prevzeti Anglija in Francija, ki morata, tesno združeni po skupnih tradicijah in po skupnih velikanskih žrtvah, delovati na skupno ureditev vseh vprašanj ter skrbeti za to, da ne nastane nikako neljubo zavlačevanje. Obe vladi morata doseči tozadevni sporazum, saj sta zvezani po isti hudi usodi in imata iste cilje. Na vsak način mora Nemčija za vso škodo, ki jo je napravila, dati povračilo. V tem vprašanju, je nadaljeval Baldwin, nismo nikoli omahovali in tudi naš narod ne bo nikoli omahoval. Pripravljeni smo uporabljati vsa sredstva, da se Nemčija v okvirju svoje plačilne zmožnosti prisili, da plača. Ako pa bi hoteli doseči več, kakor more Nemčija plačati, ne bomo dobili niti tega, kar lahko plača.

V Evropi in na svetu ne bo miru, dokler ne bodo rešena naslednja vprašanja: reparacijska plačila, ureditev medzavezniških dolgov in uspešno jamstvo za trajen mir v Evropi. S temi vprašanji se mora baviti ves svet. Izjavili smo že, da zasedba ruhrskega ozemlja po našem mnenju ni bila ravno najpripravnije sredstvo, da se doseže maksimum reparacijskih dajatev za zaveznike. Že januarja meseca smo stavili ponudbo, ki omogoča velikopotezno ureditev tega vprašanja in s katero bi se posrečilo, da bi se porabila sredstva, ki bodo prinesla vsemu svetu le gospodarsko nesrečo.

To ponudbo so takrat zavezniki odklonili in tako je prišlo do separatne francosko-belgijske akcije proti Nemčiji. Angleška vlada je ostala pri tem slej ko prej popolnoma solidarna z zavezniki glede skupnih ciljev in bo to solidarnost ohranila tudi sedaj. Vendar meni, da se službi miru Evrope najboljše na način, ki ga je ona predlagala. Velik del onega, kar smo takrat predvideli, se je sedaj zgodilo. Zavezniki dobijo manj reparacij kot pred zasedbo ruhrskega ozemlja. Tudi grozi vsled vedno večje ga poslabšanja finančnega položaja Nemčije razpad nemškega gospodarskega življenja v bodočnosti. V isti meri, v kateri se Nemčija približuje poginu, se manjša tudi možnost, da bi mogla izvršiti svoja reparacijska plačila.

Minister je končal z ugotovitvijo, da angleški kabinet nepremakljivo vztraja na sodelovanju s Francijo in Belgijo in tudi z Italijo. Angleška vlada ima dovolj vzroka da meni, da se naziranje italijanske vlade krijejo z naziranjem angleške vlade.

Nato je povzel besedo Ramsey Macdonald ter izrazil upanje, da bodo prizadevanja ministrskega predsednika imela uspeh. Stavljal je več dopolnilnih vprašanj, na katera je Baldwin takoj odgovoril.

V lordski zbornici je po prečitani izjavi po lordu Curzonu govoril lord Grey, ki je poudarjal, da je bil ton vladne izjave napram zaveznikom zelo prijateljski, v svojem najglobljem pomenu pa zelo resen. Zadržna ponudba Nemčije se mora smatrati kot velik napredek, da celo kot nekaka gospodarska kapitulacija.

VTIS V PARIZU.

Pariz, 12. julija. j. Prva poročila o izjavi angleške vlade so dospela v Pariz približno ob 6. uri zvečer, in sicer v kratki brzokavki »Agence Havas«, ki je vsebovala le sporočilo, da izjavlja angleška vlada, da ne more več odlagati z odgovorom na nemško noto. Kmalu nato je dospelo poročilo »Exchange Telegrapha«, ki je bilo tudi zelo kratko in ki veli, da angleška vlada polaga važnost na to, da se vrzdi »entente cordiale« s Francijo. Angleška vlada vztraja tudi na tem, da mora Nemčija plačati reparacije do skrajne mere svoje plačilne zmožnosti. Ob 8. uri zvečer so izjavili na Quai d'Orsayu, da je še nemogoče opisati vtis, ki ga je izjava angleške vlade napravila v francoskih krogih. Natančno besedilo izjave se je doznalo tukaj šele pozno zvečer. Še ob 9. uri zvečer so na Quai d'Orsayu odklonili vsako izjavo o vtisu angleške izjave na francosko vlado. V vladnih krogih se zagotavlja, da se more iz tega sklepati, da nadaljnja pogajanja med zavezniki niso izključena.

ZAPOSTAVLJENA ITALIJA.

Berlin, 12. julija. s. Iz Pariza poročajo listu »Vossische Zeitung«, da se v tamšnjih italijanskih krogih opaža gotova nervoziteta, ker se ima vtis, da Italija v sedanjih izmenjavah misli glede reparacijskega vprašanja ne igra one vloge, ki ji gre. V italijanskih krogih se izjavlja z nekako žalostjo, da nastope dr. Beneš v Parizu, Bruslju in Londonu kot nekak posredovalec, dočim se nič ne govori o Rimu.

Nezaupanje napram Bolgariji

Beograd, 12. julija. p. V zvezi z novimi pripravami bolgarskih komitašev se raznašajo tudi vesti, da skuša sedanja bolgarska vlada dobiti nelegalne stike z raznimi separatističnimi frakcijami v Jugoslaviji. Tako se zatrjuje, da je vlada g. Cankova preko znanega voditelja makedonstvujuščih Todor Aleksandrova stopila v stike z Radićem, nadalje da je Aleksandrov poslal svoje zaupnike v Slovenijo, kjer da so imeli na Bledu sestanke s klerikalci in da je končno Cankov pozval bolgarske komuniste, naj stopijo v zvezo z jugoslovanskimi boljševiki. Te vesti pač ne zaslužijo mnogo vere, so pa karakteristične za rastoče nezaupanje, ki se v očigled raznim komitaškimi pripravam ob naši meji, pojavlja v beograjski politični javnosti.

ROPARSKI VPADI KOMITAŠEV.

Beograd, 12. julija. r. »Preporod« doznava po poročilu, ki ga je dobila vlada iz Južne Srbije, da vpadi bolgarskih komitaških band na naš teritorij nimajo političnega značaja, nego da je to navadno ropanje. Naša vlada je v tem smislu obvestila preko našega poslanika v Sofiji tudi vlado g. Cankova. Našim oblastem je bilo naročeno, da postopajo proti vsem ujetim članom teh band po kratkem postopanju.

Inozemske borze

12. julija.
TRST. Beograd 24.50—24.70, Pariz 136.75—137.25, London 106.30—106.60, Newyork 23.15—23.30, Curih 399—403, Berlin 0.0095—0.0115, Praga 69.40—69.80, Dunaj 0.0320—0.0335, dolarji 23.15 do 23.30, dinarji 24.50—24.80.
CURIH. Berlin 0.0027, Newyork 573, London 26.28, Pariz 33.93, Milan 24.75, Praga 17.10, Budimpešta 0.0650, Bukarešta 2.90, Beograd 6, Sofija 5.30, Varšava 0.0047, Dunaj 0.0081.
DUNAJ. Devize: Beograd 740—744, Berlin 0.31—0.33, Budimpešta 715—725, Bukarešta 359—361, London 324.300 do 325.300, Milan 3044—3056, Newyork 70.235—71.135, Pariz 4132—4138, Praga 2127—2137, Sofija 623—627, Varšava 0.57—0.59, Curih 12.375—12.425, dolarji 70.560—70.960, lire 3010—3030, dinarji 731—737.
PRAGA. Dunaj 4.42, Berlin 1.39, Rio 145.25, Newyork 33.20, Beograd 35.25.
BERLIN. Dunaj 266.33, Milan 803.95, Praga 5665.50, Newyork 186.532, Beograd 1935.
LONDON. Berlin 850.000—875.000, Milan 105.35—105.5, Praga 152—153, Dunaj 320.000—330.000, Varšava 615.000 do 620.000, Budimpešta 37.000—42.000, Beograd 415—425, Bukarešta 885—905.
NEW YORK. Beograd 107, London 458.6, Pariz 593, Berlin 0.055, Milan 431.50, Curih 1750, Praga 301, Dunaj 0.0142, Bukarešta 51, Budimpešta 1.012.

Ljubljanski občinski svet

Ljubljana, 12. julija.

Zupan dr. Perič je ob 18. uri otvoril sejo in se uvodoma spomnil dne 15. junija na Dunaju umrlega ljubljanskega častnega meščana, bivšega a-o. In pozneje poljskega finančnega ministra Leona Bilinskega, ki si je pridobil zlasti ob velikem potresu leta 1895 mnogo zaslug za naše mesto. V občinsko zvezo mesta Ljubljane je bilo sprejetih 55 oseb, 5 prostih pa je bilo odklonjenih.

Poročilo personalno-pravnega odseka.

Mesto odstopilnega V. Adamiča je bil izvoljen za namestnika v mestnem šol. svetu obč. svetnik dr. Anton Breclj. Kot zastopnik mestne občine pri cerkvenih konkurenčnih obravnavah glede cerkvenikov so bili izvoljeni: zupan dr. Perič, dr. Stanovnik, Moškerca, Lah in Pirc. Naklonitve amerišanske jugoslav. Relief-Commission za slovenske slepce v znesku 65 tisoč dinarjev vzame mestna občina včasno upravo.

Poročila finančnega odseka.

Poročevalec dr. Lemež (kom.) se je uvodoma hudo pritoževal radi pritožbe, ki sta jo vložili JDS in JZ. proti nezakoniti izločitvi upravnega sveta Mestne hranilnice. Dr. Lemež trdi, da je sedanji svet ilegalen in da nosi radi tega vse posledice JDS, ki da ima »privilegij pri kršitvi zakonov«. (Veselost.) Mestni hranilnici se je dovolilo zvišati obrestno mero pri nekaterih občinskih posojilih za 6 do 8 odst. V svrhu nabave rešilnega avtomobila se odobri znesek 250 tisoč dinarjev.

Ostra debata se je razvila pri poročilu gospodarskega urada glede zamenjave nekakega sveta v svrhu dohoda k novemu kopalnici ob Ljubljani. Mestna občina je namreč s stavbenikom Ogronom zamenjala zemljišče ob Ljubljani in mu zato odstopila svoje krasno zemljišče za Dolenjskim kolodvorom. Zamenjava se izvrši na ta način, da dobi stavbenik Ogrin za 600 m² manj sveta, stroške prejšnjega pa nosi Mestna občina. Proti tej zamenjavi sta odločno protestirala zastopnika JDS dr. Tomlinšek in Likozar naglašajo, da je ta zamenjava v veliko škodo mestni občini, ker je zemljišče pri dolenjskem kolodvoru mnogo več vredno. Temu protestu se je pridružil tudi obč. svetnik dr. Ravnihar. Kljub dobro utemeljenim protestom, je večina odobrila predlog finančnega odseka.

Viharna debata se je razvila pri razpravi o prošnji uradnikov in uslužbencev Mestne hranilnice za zvišanje prejemkov. Svet Mestne hranilnice je predlagal, da se povišajo plače vsem uslužbencem za 100 odst. Dr. Lemež je naglašal, da odsek tega predloga ne more odobriti, češ da je antisocialen ter je predlagal sledečo regulacijo. Vsem uradnikom in uslužbencem se zviša mesečna dohoda za 500 dinarjev, družinska dohoda se zviša od 5 na 10 dinarjev, bilančna pa se zviša za 100 odst.

Povišanje je provizorično in velja od 1. marca 1923. Debate so se udeležili obč. svet. dr. Stanovnik (kl.), dr. Ravnihar (JZ.), Tokan (soc.), Kralj in drugi. Obč. svet. Tokan si je očividno domneval, da je še vedno poslanec in da so demokrati na vladi in je grmel, kaj vse hočejo demokrati storiti Mestni hranilnici. Jeza, da ta važni zavod, še ni na milost in nemilost izročil komunistično-klerikalnim eksploatatorjem, je g. Tokana zapeljala v rovtarstvo. Zbornica je precej potrepljivo poslušala, nakar je bil predlog glede povišanja prejemkov hranilničnih namestencev soglasno sprejet.

Poročila stavbenega odseka.

Priziva Josipa in Josipine Smodej proti odloku mestnega magistrata glede stavbenega dovoljenja se ni ugodilo. Glede končnega obračuna kanalizacije na Mirju prevzame mestna občina jamstvo za znesek 35.727 dinarjev s 1. januarjem

t. l. za dobo enega leta. Za kanalizacijo med Strelško ulico in Vojvode Mišića cesto se najame posojilo v znesku 557 tisoč kron. Razprava o prošnji glede kanalizacije raznih drugih ulic se odloži. Sprejet je bil predlog stavbenega odseka, da se zgradijo pred glavnim kolodvorom in na križišču Dunajske in Gosposvet-ske ceste podzemeljska stranista. V to svrhu se najame posojilo v znesku pol milijona dinarjev.

Stajališča za izvoške in avtomobile se uredijo tako, da se dovoli stajališče pred hotelom »Slon« v bodoče samo izvoščkom, stajališča za avtomobile pa se premesti v Zvezdo. Predlog mestnega fizikata, da se uredi mestna ljudska kopel v Kolodvorski ulici, se zavrne iz razloga, ker ne kaže popravljati stare stavbe. Skušalo se bo realizirati načrt za novo kopalnico ob obrežju Ljubljane.

Za nakup sveta za zgradbo lastnega upravnega poslopija pogrebnega zavoda ter za načrte za to stavbo se pooblasti župana, da najame posojilo v znesku 1 milijon 300 tisoč dinarjev. Prošnji klerikalne stavbene zadruge »Stadion« za spremembo regulacijskega načrta med Dunajsko in Vodovodno cesto se ugodilo.

Nova imena za ceste in ulice.

Občinski svet je nato razpravljal o obširnem predlogu za imenovanje novih cest, ulic in trgov. Pri razpravi je prišlo do spora med komunisti in klerikalci. Obč. svet. dr. Lemež je naglašal, da bo njegova skupina glasovala proti predlogu. Klerikalci kličejo: »Saj ste bili zastopani v odseku.« Obč. svet. Tokan in Lemež sta predlagala, naj bi se Sodna ulica prekrstila v Trčkovo cesto, Turjaški trg naj bi se imenoval Marxov trg. Ta predlog pa so klerikalci odklonili. Komunisti so nato izjavili, da ne morejo glasovati za to, da bi se kaka ulica imenovala po Mahničju, češ da je bil on hud nasprotnik delavstva in velik reaktor. Poročilo odseka je bilo proti glasovom komunistov sprejeto z malimi izjemami. (Nova imena cest in ulic objavimo jutri.)

Prošnji odbora za postavitev Krekovega spomenika se ugodilo. Spomenik bo postavljen nasproti sodne palače.

Spomenik v Zvezdi se preuredi v spominsko ploščo na kateri se bodo nahajala imena žrtv, ki so padle za svobodo domovine. Odsek predlaga, da se takoj sestavi tozadevni proračun in da se delo pospeši, da bo plošča lahko odkrita dne 29. oktobra, na obletnico osvobodjenja. Predlog je bil proti glasovom komunistov sprejet.

Samostalni predlogi obč. svet. Moškerca glede ureditve Ljubljanskega gradu, Pražakove ulice in glede namestitve klopi ob Dunajski cesti so bili odobreni.

Poročila šolskega sveta.

IV. mestni deški ljudski šoli se dovoli dotacija v znesku 11.036 dinarjev. Za nabavo raznih slik slovenskih pisateljev za ljudske in meščanske šole se dovoli znesek 750 Din.

Poročila socialno-političnega odseka.

Varnostno gasilsko službo v gledališčih in pri koncertih bodo odsej izvrševali le oni poklicni in prostovoljni gasilci, ki bodo položili izpit pred posebno komisijo.

Ugodilo se prošnji uslužbencev cestne železnice za dovolitev kredita, da se morejo motorni vozovi preurediti tako, da bodo tudi pločniki zaprti. Krediti za to se bodo črpali iz investicijskega fonda, ki se nabira za izmenjavo tračnic.

Predlog obč. svet. dr. Lemež glede diferenciranja zaračunavanja električne razsvetljave po stanovanjih se odobri, tako da se plača za 100 hkW po 40 par, za 100 do 300 hkW po 50 par in nad 300 hkW po 60 par.

Javna seja je bila nato zaključena, sledila je tajna.

vedov. Barčev do Egejskega morja. V Aziji: Proti Siriji je meja določena po francosko-turškem dogovoru sklenjenem v Angori, ki je potrjen po plemu francoske vlade turški delegaciji v Lausanne. Proti Iraku se bo meja določila v devetih mesecih.

Mosulsko vprašanje se bo predložilo svetu Zveze narodov. Turčija dobi suvereniteto nad otokoma Imbros in Kuedro pri vzhodu v Dardanele, Grčija dobi Lemnos, Samos, Mytilene, Kios, Samothrake in Mikaria, vendar pa se morajo demilitarizirati otoki v bližini obali. Pravice Italije na Dodekanes ostanejo neopremene. Pogodba nadalje potrjuje svoje, čisto ureditev vprašanja prehoda skozi morske oline in prometa na morju in v zraku v miru in vojni. Nadalje se s to pogodbo ukinejo kapitulacije. Kar se tiče narodnih in verskih manjšin, bodo imele te v Turčiji isto zaščito, kakor jo imajo manjšine v nasledstvenih državah v smislu senžermenskega mira. Kršitve tozadevnih določb pogodbe morejo imeti za posledico intervencijo sveta Zveze narodov. Turčija se obveže po podpisu pogodbe prositi za sprejem v Zvezo narodov.

Finančne določbe vsebujejo priznanje turških državnih dolgov ter prevzame izdatke teh dolgov Turčija. Ti dolгови pa se bodo razdelili med Turčijo in nasledstvenimi državami otomanske države. Zavezniki Turčiji ne bodo postavili nobenih reparacijskih zahtev. Turčija tudi ne bo plačala nobenih zasledbenih stroškov; pač pa obdrži Anglija obne turški vojni ladji v vrednosti pet milijonov turških funtov v zlatu, ki sta bili leta 1914 zaplenjeni v angleških ladjedelnicah. Zavezniki si bodo dalje med seboj razdelili turške zlato zaklade v znesku 6 milijonov, ki so jih na podlagi verzajske in senžermenske mirovne pogodbe zaplenili v Berlinu in na Dunaju.

Politične beležke

Občinske volitve v Srbiji in Črni gori. Včeraj dopoldne je imel v Beogradu glavni odbor demokratske stranke sejo, na kateri je razpravljalo o nastopu stranke pri občinskih volitvah v Beogradu. Izdan je bil sledeči komunikat: Predstavnik beogradskega akcijskega odbora g. Radenković, je poročal, da je beogradski izvršilni odbor demokratske stranke dobil od neke skupine beogradske meščanov poziv, da se zavzame za sestavo posebne meščanske liste. Z ozirom na čisto občinske probleme, ki so na dnevnem redu in ki s strankino politiko nimajo direktne zveze, je odbor ta poziv sprejel pod pogojem, da lista ne bo imela značaja koalicijske liste, ampak naj bi bila lista beogradske meščanov, ki jim leži na srcu edino dobrobit občine. Glavni odbor je odobril ta sklep izvršilnega odbora in mu naročil, da pogajanja nadaljuje in uspešno zaključi.

Radikalci proti odboru za zunanje zadeve. »Samouprava« prinaša uvodnik pod naslovom »Odbor za zunanje zadeve«, v katerem naglašajo, da je pri nas konstituiranje takega odbora povsem nepotrebno.

Blagoslovljenje prapora separatističnega Sokola v Otočcu, ki se ima vršiti 15. t. m. je dovolila pokrajinska uprava v Zagrebu vkljub nasprotnim postojecim naredbam. Po radičevskih vaseh se razvija silna agitacija za to separatistično demonstracijo, kateri bodo prisostvovali najvišje glave radičevskega tabora. Pripravlja se baje tudi napad na prebivalstvo, ki ni radičevskega duha.

Pametna beseda. Pod naslovom »Nevarna dilema« priobčuje »Politika« uvodnik o amputaciji in ga končuje z besedami: Ne sme se pozabiti, da je ideja o amputaciji ne samo protidržavna, temveč tudi protinacionalna misel. Vse eno je, ako bi se mi branili, da so jo izgovarjali v ne mi Srbi. Odgovornost pred zgodovino bi padla vendar na nas, ker brez naše dobre volje se amputacija ne more izvesti in se tudi ne bo izvedla. Ker, končno, zakaj bi bili odgovorni Hrvatji? Oni niti ne vidijo nevarnosti, v katero so spravili državo. Radič stalno ponavlja, da se njega tiče samo njegova ožja domovina, Hrvatska. Ostala njihova inteligenca dela kakor bi se nahajala v kakem pravnem seminarju in ne na balkanskem in evropskem vulkanu, sedi in razmišlja o teoretično morda celo idealni ureditvi države, ki pa ne stoji v nobeni zvezi s surovo stvarnostjo, v kateri živimo. Ali morejo biti ti ljudje odgovorni pred zgodovino? Ali more odgovorjati otrok, ko zažge hišo in če se ta požar še tako razširi in ima še tako težke posledice? Ali oče bo odgovarjal, ki je dopustil, da se otrok lahkomišleno igra z ognjem, ali je pa v jez, in kolikor je ona bila upravičena, sam vrlog ogorek v svoj lastni dom.

Latinska solidarnost. Rumunski minister Bratiano je ob svojem obisku v Rimu v razgovoru z Mussolinijem in ostalimi rimskimi ministri s posebno vneto povdarjal latinsko solidarnost. Kakor piše fašistovski »Popolo d'Italia«, so bile Bratianoove izjave polne entuziazma nad »ogromnim napredkom bratske Italije«. Zanimljivo bo, kako utegne Rumunija na skorajšnjem sestanku Male antante v Sinaj spravi v sklad svoje latinske simpatije z zavezniškimi dolžnostmi napram dobri jugoslovanski sosed.

Ali ste že poslali na ročnino za »Jutro«?

Prosveša

TURNEJA BRATINA-BUKSEKOVA.

V Kamniku:

danes 13. julija »Prava ljubezen«.

Na Jesenicah:

v soboto, 14. julija, »Ono«;

v nedeljo, 15. jul., »Prava ljubezen«.

Tenor Marij Šimenc v Rogaški Slatini. V torek dne 10. julija je nastopil član ljubljanske opere g. Marij Šimenc v veliki dvorani »Zdraviliškega doma« v Rogaški Slatini. Pel je arije iz opere »Aida«, »Pagliacci« in »Carostrelec«. Višek večera je bila Michlova skladba »Človeka nikar«, katero je g. Šimenc odpeval naravnost sijajno. Publika je pevcu živahno aplaudirala in ga ponovno klicala na oder. G. Šimenc je na klavirju spremljal župan g. Bizjak.

R. U. R. Čajkova kolektivna drama se v prihodnji sezoni uprizori tudi na dunajskih odrih. Prošli mesec so jo s velikim uspehom igrali v Londonu.

Italijanska opera v Trstu, ki je bila v nevarnosti, da vsaj začasno izgine, je za prihodnjo sezono zagotovljena. Peto se bo v gledališčih »Verdi« in »Rossini«. Na programu so poleg drugih oper tudi sledeča dela: »Othello«, »Mignon«, »Parafal« in »Rožni kavalir«.

Pesmarica Glasbene Matice. Povodom proslave 25-letnice Glasbene Matice leta 1890 je izšla pesmarica Glasbene Matice, ki se je med našimi pevskimi krogi tako priljubila, da so že tri izdaje popolnoma razprodane. Ob priliki 50-letnice je sklenil društveni odbor, da izda to pesmarico v nekoliko predelani izdaji in v večjem obsegu na novo. Ta pesmarica je sedaj dotiskana ter se dobiva na našem knjižnem trgu. Obsega 103 moške zbor, od katerih je 64 na novo uvrščenih, ostali pa so sprejeti iz prve izdaje. Pesmarica stane broširana 50 Din, vezana v celo platno pa 64 dinarjev. Naroča se v Matični knjigarni na Kongresnem trgu. Društva, ki naroče vsaj 10 izvodov skupno, dobijo broširano pesmarico za 40 Din, vezano pa za 54 Din. Vsem prijateljem slovenske pesmi priporočamo najskrajneje to pesmarico v nakup.

Jugoslovanske pravilnice izda v ženskem prevodu letos na jesen K. J. Erben. Zbirka bo imela tudi ilustracije, katere je izvršil slikar C. Bouda.

Sokolsstvo

Slavnostna otvoritev Sokolskega doma v Stražišču pri Kranju se bo vršila, kakor smo že svojčasno poročali, dne 5. avgusta t. l. Je to že četrta, po vojni v aglini Gorenjski Sokolski Zupi sezidani sokolski dom, obenem najmlajša družstva v župi, starega komaj eno leto. Takoj ob ustanovitvi so spoznali odborniki, da brez lastnega doma društvo v tukajšnjih težkih krajevnih in Sokolstvu sovražnih razmerah ne bo moglo uspevati in napredovati. Z res pravo sokolsko vztrajnostjo so se lotili težkega dela in danes stoji ob vznožju sv. Jošta in Šmarjetne gore sredi prijaznega Stražišča ponosna stavba »Sokolskega doma«, ki vsebuje poleg prostorne telovadnice lep gledališki oder, oblačilnico, posvetovalnico, stanovanje za hišnika in še nekaj stranskih prostorov. Da je šlo delo tako urno izpod rok, je v prvi vrsti zasluga staroste br. Matajca, ki je dal na razpolago stavbeni prostor, neumorna, požrtvovalna pridnost društvenega gospodarja br. Križnarja, ki je vodil vsa dela pri stavbi, ter vseh odbornikov in članov, ki so pomagali dovažati material, nabirati prispevke itd. Se posebna zahvala pa vsem plemenitim dobrotnikom, ki so darovali les, denar in dr. ter tako pripomogli, da je delo tako hitro napredovalo. Obenem z otvoritvijo Sokolskega doma bo 5. avg. združen tudi »Naraščajski dan Gorenjske Sokolske Zupe«, na katerem bo polagal celokupni gorenjski sokolski naraščaj svoj letni obračun, radi česar je ta prireditve še posebno važna. Vabimo že danes vsa br. društva in Sokolstvo na klonjeno občinstvo, da se tega pomembnega slavlja udeležijo v čim večjem številu, posebno ker so žel. zveze jutraj, opoldne in zvečer zelo ugodne in je vas Stražišče od postaje Kranj oddaljena le 10 minut.

Slavnostna otvoritev Sokolskega doma v Borovnici se vrši v nedeljo 15. t. m. Vabimo vsa bratska društva in prijatelje Sokola, da se te slavnostne otvoritve udeležijo v največjem številu. — Zdravo!

Zupa Ljubljana vabi društva in Sokolstvo na klonjeno občinstvo k slavnostni otvoritvi Sokolskega doma v Borovnici v nedeljo 15. t. m. Člani imajo iz Ljubljane polovično vožnjo (5,50 dinarjev) proti običajnim izkaznicam, ki jih dobe v pisarni JSS. V Narodnem domu. Odhod vlaka z glavnega kolodvora točno ob pol treh popoldne.

Sokolsko društvo na Igu otvori svoj lastni »Sokolski dom« dne 15. avgusta t. l. in ne 5. avgusta, kakor je bilo prvotno objavljeno. Bratska društva v okolici se naprošajo, da se oziroma na naše slavlje in ne prireajo ta dan svojih prireditev. — Odbor.

Sokolsko društvo v Zagorju vabi vsa bližnja bratska društva, da se v obilem številu udeležijo slavnostnega razvija naraščajskega prapora, ki se vrši dne 15. t. m. ob 14. Po razvitu javna telovadba in ljudska veselica. Izkaznice za polovično vožnjo smo razposlali

vsem bratskim društvom ob progi Ljubljana — Celje odnosno Brežice. Zdravo!

Sport

Perpar v Borasu v teku na sto metrov tretji. Včeraj nam je došlo poročilo iz Borasa, da je jury lahkoatletskega mitinga v Borasu sprenleno končni placement v finalu na 100 m v toliko, da je drugo mesto priznalo Dahlinu (Šved), in Stenersenu (Norv.), ki sta oba dosegla čas 10,9, tretje mesto pa Perparju. Perpar je dobil spominsko kolajno. Naraščaj se je priznalo v metanju kroga z obema rokama z 24,84 drugega mesta.

Naš skakač Grlic je pri vodnih skokih v Göteborgu dosegel z 269,75 točkami četrto mesto. Prvi je bil Nemec Luber (Posedon) s 426,95 točkami.

Pogon v Beogradu. Včerajšnja nogometna tekma med poljskim prvakom Pogonom in beograjsko Jugoslavijo je končala z zmago beograjskega moštva 4 : 0.

Dunajski »Slovan« na Reki in Sušaku. Dunajski Slovan je odptoval iz Zagreba na Reko, kjer je premagal tamšnjo Olorio s 3 : 2, na Sušaku pa kombinirano moštvo Viktorija-Olimpija 4 : 0.

Včeraj najavljena tekma med Ilirije in Primorjem, ki naj bi se vršila 14. t. m. je preložena na kasnejši čas, ker je sprejelo Primorje povabilo Olimpije za gostovanje v Karlovcu.

Seja upravnega odbora Ljublj. nogom. združenja se vrši danes, 13. t. m. ob pol 9. uri zvečer v sobi Sportne zveze Tajnik.

Plavalna sekcija S. K. Ilirije v Ljubljani ima danes zvečer ob 8. v restavraciji pri Roži važen sestanek. Udeležba obvezna za vse člane.

Objave

× Ferijski savez v Celju. Podružnica Ferijskega saveza na državni trgovski šoli v Celju, poziva vse člane, da pošljijo svoje naslove tov. Drago Černetič, Kralja Petra cesta 82, da se jim pošlje »Almanah« (Popis).

× Izredni občni zbor »Jadranske Straže« v Ljubljani se vrši danes v petek ob 20. uri v restavraciji »Zvezda« s sledečim dnevnim redom: a) poročilo predsedstva; b) sprememba pravil; c) določitev delegatov ozir. sprejemanje prijav za udeležbo k glavnemu skupščini, ki se bo vršila meseca avgusta 1923 v Splitu. Člani se ponovno opozarjajo, da se v polnem številu udeležijo običnega zbora.

× Vrhniški vlak se bo v nedeljo dne 15. julija ustavljajo ob proelavi 25-letnice Rožne doline na prelazu samo nekakorak ob slavnostnih prostorov.

× »Kino Ideal« v Ljubljani predvaja od četrta do nedelje zelo zanimiv program »Človek pred 100.000 leti«. Film kaže razvoj raznih plemen človeštva, početek sveta, tisočletno razvijanje zemlje v plodovitost in sedanji stan. Obisk se priporoča osobito inteligentnemu občinstvu. Mladini pa je nedostopen.

Popusti za uradnika v glavni seziji v Rogaški Slatini

Pokrajinska uprava v Ljubljani objavlja: Poleg tega, da imajo državni uradniki, častniki in svečeniki ter njih rodbine v zgodnji in pozni seziji 50 odst. popusta pri cenah sob, zdravilišnih sredstev ter pri zdraviliških in godbenih taksnah, sprejme zdravilišče v Rogaški Slatini v glavni seziji, to je od 16. junija do 31. avgusta še 20 državnih uradnikov s 50 odst. popustom na označene cene in pristojbine. Glede podelitve teh 20 mest veljajo nastopne smernice: Pravico do te ugodnosti imajo: aktivni državni uradniki, upokojeni državni uradniki, soproge in neposredni otroci aktivnih državnih uradnikov ter soproge (vdove) in neposredni otroci upokojenih, odnosno umrlih državnih uradnikov — rodbinski članom se dovoljuje v okvirje dovoljenih 20 mest popust le tedaj in za tisti čas, ko ni reflektantov, aktivnih in upokojenih državnih uradnikov —. Mesta s 50 odst. popustom se podeljujejo na pismene vloge, kateri je priložiti uradno potrdilo, da nima reflektant razen svojih službenih prejemkov nikakega premoženja in postranskih znatnih zasluikov, in pa izpričevalo uradnega zdravnika, da je potreben zdravljenja v zdravilišču Rogaška Slatina. Ugodnost se podeljuje posameznikom le za dobo 4 tednov, podaljšanje je le izjemno dopustno.

Pravico do podelitve teh 20 ugodnostnih mest pripada na polovico Predsedstvu pokrajinske uprave za Slovenijo, polovico Zdravstvenemu odseku za Slovenijo, katere razpolagata po prej navedenih načelih povsem neodvisno s razpoložljivimi 10 mesti. Pristojna oblast izroči reflektantu na njegovo ime se gla-sečo uradno nakazilo na ravnateljstvo državne zdravilišnice, v kateri po možnosti določi dobo zdravljenja in v kateri so označeni tudi pridržki glede rodbinskih članov. Ravnateljstvo zdravilišča obvesti reflektanta, če je mesto izpraznjeno. Ako se reflektant tekem 5 dni ne odzove vpoklicu, izgubi pravico do te ugodnosti. Ako bi pa iz službenih ali bolezenskih razmer ne mogel takoj nastopiti prostega mesta, mora to takoj javiti ravnateljstvu, ki vpokliče po vrstnem redu prihodnjega reflektanta, dočim pride prvi na vrsto, ko se zopet kako ugodnostno mesto izprazni.

Jadranska banka v Trstu

Ogromne izgube. — Italijanizacija zavoda.

V soboto se vrši v Trstu občni zbor tržaške Jadranske banke, tega nekdanj največjega in najsolidnejšega jugoslovanskega denarnega zavoda. Banka je bila s pomočjo raznih transakcij izročena fašistom in predke v soboto tudi formalno v roke italijanskih nacionalistov.

Ogromna večina delnic se nahaja dosedaj v jugoslovanskih rokah (največ v Sloveniji in v Dalmaciji). Jugoslovanska večina se bo spremenila v manjšino na ta način, da se velik del dosedanje glavnice odpiše, hkratu pa sklene izdaja novih delnic, ki jih prevzamejo fašisti.

Vodstvo banke je onemogočilo skoro vsako opozicijo proti tem nakanom tako, da se glavna skupščina v Jugoslaviji sploh ni razglasila, povrh pa je glasovalna pravica odvisna od tega, da so delničarji do 7. t. m. položili svoje delnice — v Beogradu, ne pa pri ostalih podružnicah.

Od dosedanjega upravnega sveta predložena bilanca za 1922. izkazuje obupno stanje zavoda. Pri 15.000.000 Lit kapitala znaša izguba banke koncem l. 1922. Lit 5.211.361,43, torej več kot tretjino cele glavnice. Vloge, ki so koncem l. 1921. znašale še 8.147.486,68 Lit, so padle za skoro 3 milijone lit na Lit 5.512.669,62, konto debitor, pa znaša Lit 72.842.618,94.

S pomočjo »santamargheritskih milijonov« se je banka održala nad vodo; sedaj jo bodo vzeli v roke fašisti ter jo,

kakor napoveduje njihovo časopisje, porabili kot instrument italijanske ekonomske ekspanzije proti Jugoslaviji. Jugoslovanska Jadranska banka s sedežem v Beogradu in z ostalimi podružnicami naj bi bila po teh načrtih le podružnica tržaškega zavoda.

O vzrokih tega žalostnega in za celokupno naše narodnogospodarsko življenje opasnega pojava spregovorimo še obširneje.

Mirovna pogodba s Turčijo

s. Lausanne, 12. julija.

Na lausanski konferenci izdelana mirovna pogodba vzpostavlja končnoveljavo mirovno stanje med Turčijo z ene strani in Veliko Britanijo, Francijo, Italijo, Japonsko, Grško, Rumunsko in Jugoslavijo z druge strani. Med Zedinjenimi državami in Turčijo, med katerima ni bilo vojnega stanja, pač pa so bili prekinjeni diplomatski odnosi, se pri čela pogajanja za vzpostavitev diplomatskih in trgovinskih odnosov. Šest tednov po ratifikaciji pogodbe po novi narodni skupščini v Angori morajo angleške, italijanske in francoske čete umakniti se iz Carigrada, Canaka in s polotoka Galipolia.

Nove meje Turčije v Evropi so: Proti Bolgariji poteka meja od izliva Keoske do točke ob Marič, kjer se stikajo meje Turčije, Bolgarije in Grčije ter je ista kot dosedanja meja. Proti Grčiji poteka meja po toku glavne struge Marice v dolini, vzhodno od Karagača in nato

Domače vesti

ZA PASJE DNI.

Dokler je možak krepak in polno-krvn, mu niti celih dni ne da uteha. Kako se izgovorim pred svojimi backi in jo ložje potegnem v veliki svet?

Sicer pa, — sem li manj vreden, kakor demokrat ali radikal, jaz, šef velike SLOVENSKE LJUDSKE STRANKE? Bodoči predsednik Avtopolomije? Če je Drašković našel Alijagica, Pašić bolj obkurnega Rajčica, zakaj ne bi tudi jaz, doktor Korošec, ne imel svojega atentata in atentatorja?

Tako je prišlo do atentata na Korošca, in Sušnik je za pričo, da je res. «Vic» je sicer nekoliko arnavtski, toda za pasje dni je dober in kar je glavno, klerikalci se zgražajo, mi se smejemo, in — Korošec tudi.

M. A. C.

Usoda ženske realne gimnazije. Dodatno k našemu včerajšnjemu poročilu o intervenciji gg. dr. Tavčarjeve, dr. Ramovševine in Stebičeve v Beogradu v zadevi ženske realne gimnazije v Ljubljani, doznavamo še naslednje podrobnosti: Članice deputacije so bile takoj po svojem prihodu ob 9. uri jutraj v ponedeljek zelo prijazno sprejete v narodni skupščini, kjer so se člani vlade nahajali in gosp. Pašić je takoj izjavil pripravljenost vlade, da prevzame država ljubljansko žensko realno gimnazijo. Enako je bilo tudi pri ministru prosvete gosp. Trifunoviću, ki se je sporazumel s finančnim ministrom. Vlada je proučila spomenico in članice deputacije so že naslednji dan, ko so se vračale v Ljubljano, mogle odnesti sabo prepis uradnih brzojavke, odposlane pokrajinski upravi. Po izjavah ministra se zdi gotovo, da bo kredit za podpiranje mestne ženske realne gimnazije unesen v proračun, ki se v septembru predloži narodni skupščini. V tem slučaju je s sprejetjem rednega tujčeta podpiranje liceja še letos gotova stvar.

Za izboljšanje položaja invalidov. Novoizvoljeni predsednik invalidskega združenja general Pokorny je na čelu posebne deputacije posetil ministra za socialno politiko ter v imenu združenja zahteval, da se invalidski zakon čim prej predloži narodni skupščini. Minister je izjavil, da se o tem zakonskem načrtu razpravlja sedaj v ožjem odboru ministrov in da se je vlada ozirala tudi na spomenico invalidskega združenja. Vlada bo načrt zakona o invalidih predložila zbornici še pred parlamentarnimi počitnicami.

Poljski akademiki v Zagrebu. V Zagreb prispele dni večja skupina dijakov gospodarske fakultete iz Poznania pod vodstvom profesorjev dr. Pungia in dr. Konopnickega. V Zagrebu ostanejo več dni.

Kongres delegatov jugoslovanskih dijakov iz Italije se je, kakor nam poročajo, nedavno vršil v Zagrebu. Kongresa so se udeležili delegati akademskih in srednješolskih združenj Primožev iz Ljubljane, Maribora, Karlova in Zagreba. Razpravljalo se je o vseh aktualnih vprašanjih, ki se direktno ali indirektno tičejo jugoslovanskih dijakov iz Italije. V vseh vprašanjih so se storili konkretni zaključki, ki naj se izvršijo v najbližji bodočnosti.

Dalmatinski sodniki zapuščajo službo. Kakor doznava spliška «Novo Doba», namerava večje število sodnikov v Dalmaciji podati ostavko na državno službo, ker se zavlačuje rešitev sodniškega vprašanja. Nekateri so že podali ostavko.

Tretja obletnica požiga «Narodnega doma» v Trstu. Danes imajo ljubljanski, zlasti tržaški Jugoslovenci, žalostno obletnico. Na današnji dan pred tremi leti je fašistovski poslanec Giunta nabujal tržaško poulično druhal, ki je pod njegovim vodstvom požgala «Narodni dom», kulturno ognjišče tržaških Slovencev. Zločin še ni maščevan ter ga hoče oficijelna italijanska vlada baš te dni zapечатiti — z anekdotično Reke.

Italijanski izlet na Triglav. V nedeljo, dne 15. t. m., priredili Italijani iz Trsta izlet na Triglav. Ekskurzijo bo vodil oddelek vojaške divizije alpincev iz Gorice. Izletniki se popeljejo z avtomobili do Trente. Tura se bo vršila po razporedi: Trst - Prosek - Gorica-Tolmin - Kobarid - Bovec - Trenta. Iz Trsta se izletniki odpeljejo z Borznega trga v soboto popoldne ob pol 8. vrnejo pa se v ponedeljek jutraj. V nedeljo ob 12 se razvije na Triglavu v višini 2864 m italijanska trobojnica.

Hotel Moskva prodan poštini hranilnici. Poština hranilnica v Beogradu je kupila poslopje hotela «Moskva» za ceno 24.500.000 Din. Kavarna ostane v poslopju tudi še naprej.

Premestitev zrakoplovne komande v Beograd. Po naredbi vojnega ministra se ima zrakoplovna komanda iz Novega Sada premestiti v Beograd.

Maturanti učiteljske pripravnice v Zagrebu so 11. t. m. odpotovali na naučno potovanje po Srbiji.

Na veliko razstavo mest v Pragi, ki se vrši od 2. do 9. septembra, pošlje naša vlada posebne delegate, da si ogledajo moderno tehnično ureditev velikih mest.

Novo borzno poslojje v Zagrebu. Kakor poročajo zagrebški listi, so bila predvčerajšnjim oddana gradbena dela za projektirano novo poslojje za raz-

grebško borzo. Gradbena dela, ki morajo biti dovršena do konca prihodnjega leta, bodo stala okrog 6 milijonov dinarjev. Pričakuje se, da se bo novo poslojje meseca avgusta 1925 izročilo svojemu namenu.

Konec stavke pomorcev. Paroplovne družbe so pristale na 50 % zvišanje plač svojim nameščencem, kar so pomorci sprejeli. Stavka pomorjarjev je s tem končana in redni promet na Jadranu zopet vzpostavljen.

Naredba finančnega ministra o napovedi imovine zavezane pristojbinskega nametku, potem o odmeri in plačevanju te davščine za osmo desetletje (od leta 1921. do vstetega leta 1930.) v Sloveniji in Dalmaciji, ki je izšla v 14. kosu «Uradnega lista» z dne 10. februarja 1921., je še v zalogi. Cena 1 dinar. Nanjo opozarja interesente upravnosti «Uradnega lista» v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 16.

Smrtina kosa. V Celju je umrl tamkajšnji mešan Farnac Pacchiao v visoki starosti 87 let. Pokojnik je bil svojedobno lastnik tovarne zlatin; ko se je tovarna pozneje preobnavala v delniško družbo «Zlatarka», je postal Pacchiao njen solastnik. — V Ljubljani je preminul po dolgotrajni in težki bolezni Marjan Filic, gojenec vojne akademije v Beogradu, star šele 21 let. — V noči na 11. t. m. je v Hudem pri Stični umrl bivši tehniški uradnik orientalske železnice Fran Suhadolec, rodom z Vrhnike v starosti 59 let. — Blag jim spomin!

Trupel ponesrečenih štirih duhovnikov, ki so utonili v Dravi, še vedno ni so našli. Splošno se misli, da leže žrtve nad jezom pri falski elektrarni in da jih vrže voda v 8—10 dneh na površje. V slučaju pa, da jih je odnesla Drava preko jezja, jih bodo najbrž našli v okolici Ptujja, kjer je Drava plitva in kjer navadno ostanejo utopljeni na produ.

Zdravniške preiskave za zavarovalnice. Kakor nam sporoča odbor Slovenskega zdravniškega društva, je prišlo med zdravniki in zavarovalnicami do sporazuma glede honorarjev za preiskavo zavarovancev. Honorar je določen za enkrat s 100 Din, od 15. avgusta naprej pa 120 Din, ako odobri do tedaj to vso to Savez osiguravajočih društva. Za preiskave na domu se računa 50 odst. več, izven okoliša pa se določijo posebne dnevnice.

V sporu radi organizacije sejmoloških sporočil so nekateri listi potekali ko se je prof. Seidl javno zahvalil dosedanjim poročevalcem, prinesli izjavo, prof. Mihajloviča, nakar je sledil odgovor. Mi smatramo, da je ta zadeva v kolikor spada v javnost pojasnjena v zadostni meri. Ne gre za spor ampak za nesporazum. G. Mihajlovič pojasnjuje, da je bil l. 1920. ustanovljen Centralni sejmološki zavod v Beogradu. To pa ni bilo nikjer razglašeno, najmanj pa službeno, kakor je to obsebi umljivo pri novih državnih zavodih. Bilo je na mestu, da se objavi ne le dejstvo ustanovitve (ako je res leta 1920. bilo kaj osnovano), temveč tudi statut in poziv na dosedanje sotrudnike na tem polju. Iz te opustitve so lahko razumljiva vsa nadaljnja nesporazumljenja. Ta stvar niti danes ni povsem razčiščena, kajti enkrat se uradno govori o »upravniku sejmološkega zavoda«, drugič o »sejmološkem odseku«. Objektiven opazovalec mora priznati, da je bilo rešenje ministrstva prosvete od 17. febr. 1921., s katerim se g. Seidlu zabranilo zbiranje podatkov o potresih, milo rečeno »unikuma«, očitke pa, da se je Seidl »koristil s pravico brezplačne poštine«, pa je neokusnost. Mi zelo obžalujemo, da ta nesporazumljenja otežujejo skupno delo in bilo bi umestno, da bi se izraznala tako, da bi mogli sodelovati v prosepah znanosti vsi oni, ki imajo za to sposobnost in veselje. S tem je ta zadeva za nas končana.

Odmera občinskih pristojbin. Prejeli smo: V smislu tozadevnih predpisov mora vsak davčni zavezanec radi odmere občinske pridobnine za priredbeno dobo 1924/25 vložiti pridobninsko izjavo o okolnostih, ki so odločilne za odmero najkasneje do 31. julija 1923 pri davčni administraciji v Ljubljani. Več na oglasu na mestni uradni deski.

Oprostitev mariborskih špeceristov. Včeraj se je vršila pri mariborskem sodišču druga razprava proti 78 mariborskim špeceristom, ki so bili obtoženi radi prestopa nečiste špekulacije po člen 9. zakona o pobijanju draginje. Pod okriljem mariborskega trgovskega gremija obstoja namreč odsek trgovcev špeceristov, ki je imel 28. februarja sejo, v kateri je sklenil z ozirom na častniška poročila, da zvišajo ljubljanski trgovci špeceristi cene raznim predmetom, da naj tudi mariborski špeceristi zvišajo cene sladkorju, masti in drugim naštetim živilom pri kilogramu za dva do tri dinarje od 6. marca naprej. V okoliščini, katero je ta odsek razposlal vsem članom v podpis, se je poudarjalo, da z zvišanjem cen soglasja trgovski gremij in policijski komisariat. Vsi trgovci se teh navodil niso držali in so večinoma zvišali cene šele na podlagi novih višjih nakupnih cen. Zadevo je začela preiskovati policija, ki se je čutila prizadeto z opazko glede sodelovanja pri zvišanju cen. Trgovci so se zagovarjali, da so hoteli samo v razmerju z naraščajočimi cenami v trgovini na debelo prilagoditi prodajne cene nakupnim cenam. Sodnik je po daljšem raz-

pravljanju razglasil oprostilno sodbo glede vseh obtožencev. Nekateri so namreč dokazali, da okoliščine odseka, ki jo je smatralo državno pravdnistvo kot preprečevalo dogovor med trgovci, da se naj zvišajo cene brez utemeljene vzroka, sploh niso sami podpisali, ker so bili deloma odsotni in za nove tam označene cene niso niti vedeli. Drugi so sicer okoliščino podpisali, niso se je pa držali in so zvišali cene šele po nakupu novih zalog. Povzročitelji okoliščine so pa bili oproščeni tudi na podlagi pričevanja policijskega uradnika, ki je potrdil, da so hoteli pri določitvi cen upoštevati tudi nove en gros cene (pri tem policijskem uradniku so se namreč nekateri trgovci pred izdajanjem okoliščine informirali o zadevi) in spremenjene valutarne razmere. Opravitelj državne pravdnistva je prijavil radi oprostitve vzklice.

Upokojenec, katerim so dosedaj izplačevali njih pokojninske prejemke davčni uradi (v Ljubljani finančna delna blagajna), bodo od 1. avgusta 1923 dalje prejeli svoje prejemke od računovodstva delegacije ministrstva financ preko poštnega čekovnega zavoda. Ti upokojenici naj se takoj zgledajo pri pristojnem davčnem uradu, da podajo tam natančni naslov. V bodoče naj pravočasno javijo vsako spremembo naslova računovodstvu delegacije ministrstva financ v Ljubljani, kamor naj se tudi obračajo radi eventualnih sprememb glede draginjskih doklad in radi drugih reklamacij.

Električna razsvetljava v Slovenski Bistrici. Iz Slovenske Bistrice nam poročajo: Pogajanja s elektrarno v Fali radi napeljevanja električnega toka v naše mesto so prispela že tako daleč, da je elektrarna že predložila pogoje. Upamo, da naši občinski očetje ne bodo posnemali svojih prednikov, ki so se na vse mogoče načine branili železnice, ampak da bodo izkoristili priliko in preskrbeli mestu tako potrebno električno razsvetlavo.

Mučen incident se je zgodil, kakor nam poročajo iz Trsta, včeraj v prostoriški tamkajšnjega ravnateljstva Jadranske banke. V svojem in v imenu mnogih drugih delničarjev se je poslužil nek slovenski delničar zakonite pravice ter zaprosil ravnateljstvo za vpogled v bilanco zavoda, ki bo predložena sobotni glavni skupščini Jadr. banke. Navzdno uradniki so mu seveda drage volje ustregli ter mu predložili bilanco. V tem trenutku plane v sobo glavni ravnatelj Kamenarovič ter se ves besen zaletel z najgrajši psovkami v dotičnega gospoda ter ga z vso močjo udari po glavi. Prišlo sta dva uradnika, ki sta ravnatelja ukrotila in odpeljala iz sobe, da je mogel delničar dovršiti pregled bilance. O incidentu se govori po vsem Trstu.

Uspehi društva za pomoč ruskim rodbinom in sirotam. Meseca julija lanskega leta je priredilo Društvo za pomoč rodbinom in sirotam padlih ruskih vojakov z dovoljenjem ministrstva za notranje zadeve zbiranje prostovoljnih prispevkov v korist bedni ruski deci po celi naši državi. Uspeh društva je bil prav lep, kajti nabralo se je nad 300 tisoč dinarjev, s čemer je bilo omogočeno vzdrževati dvoje sirotišč in sicer v Hopovu in v Pančevu. V kratkem se bo ustanovil za rusko siročad še tretji zavod in sicer v Beli Crkvi. Radi tega je društvo sklenilo ponovno nabirati prostovoljne prispevke, ki naj se pošiljajo okrajnemu glavarstvu v Celje, ki jih odpošlje na pristojno mesto.

Dobavitelj, ki ni ničesar dobavil. Iz Novega Sada poročajo, da je tamkajšnja policija prejela iz Pristine ukaz, da aretirajo trgovca Jovana Vicentijevića, rezervnega podpolkovnika, ki je prejel večje vsote za razne dobave naših vojsk, a ni ničesar dobavil. Vicentijević, ki je stanoval v nekem novosadskem hotelu, je bil aretiran in izročen sodišču.

Najden utopljenec. Pri kopališču «Diana» v Celju so potegnili te dni iz Savinje utopljenca, starega kakih 60 let. Pri njem so našli listek, na katerem je bilo napisano: «Martinu Kosu dolgujem 3000 kron.» Mož je ležal že precej časa v vodi.

Amerikanska dedščina. Naše poslanstvo v Washingtonu razglasa, da je jugoslovanski državljani J. Rotnik, ki je bil zaposlen pri The Fister and Foege Seather Company of Milwaukee, 20. novembra l. 1922. umrl. Zavarovan je bil na 250 dolarjev v korist N. Rotnik, svoje žene. Pokojnik ima tudi sestro Lenko Kummer. Bivališče teh dveh oseb naj se javi generalnemu izseliškiškemu komisariatu v Zagrebu, Kamenita ulica 13 radi izposlovanja zapuščine.

Železniška nezgoda. Na železniški postaji v Subotici sta trčila skupaj budimpeštanski osební in neki tovorni vlak. Lokomotiva in poštni vagon sta bila razbita. Škoda je znatna. Človeških žrtev ni bilo.

Tatvina na železnici. V Kamniku je bil te dni iz železniškega skladišča ukraden velik zaboj raznih mesnih izdelkov: salame, slanine, konzerve in drugo. Zaboja, ki je bil odposlan od vrhniške tovarne konserv, je bil namenjen trgovcu Kumru v Kamniku. Storilec se doslej niso mogli izslediti.

Zeleni rob na zobeh odstranjuje in zobe krasno čisti znana «Ito» pasta. Zahvaljate «Ito» povsod. Glavna zaloga, drogerija «Adrija», Ljubljana, Selenburgova ulica.

Gospodinj, Vam to velja! Ostanite pri domačem blagu in zahtevajte pri trgovcu le testenine «Pekatec». So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

Gospodarstvo

TRZNA POROČILA.

Zagrebški žitni trg (12. t. m.) Poštavno volvodinska postaja: pšenica (76 — 77 kg) 420 — 430, turščica žolta 295 — 305, rž. (71 — 72 kg) 350 — 355, ječmen za pivovarne novi 275 — 285, za krmo novi 260 — 270, oves 300 — 310, moka «0» 650 — 675, «2» 625 — 650, «4» 610 — 625, za krmo 200 — 205, ržena 575 — 600, otrobi drobní 140 — 150, debeli 170 — 200 Din. Tendence mirna, čvrsta.

Budimpeštanski žitni trg (11. t. m.) Notirajo v tisočih mk: pšenica iz Poljske 1. 49 — 49.5, II. 48.5 — 48.75, peštanska 48.5 — 49, rž 32 — 33, ječmen 31 — 32, oves 46.5 — 48, turščica 37 — 37.5, otrobi 22 — 22.5.

Živilski sejem v Mariboru (10. t. m.) Dogon: 8 bikov, 155 volov, 357 krav in 13 telet, skupno 533 glav. Cene za kg žive teže: debeli volí 12.75 — 13.50 (na prejšnjem sejmu 12.50 — 15), poldebili volí 12 — 12.50 (11.75 — 12.50), plemenški volí 11.25 — 12 (9.25 — 11.50), bikí za klanje 8.75 — 10.50 (10 — 14), klavne krave debele 12 — 13.75 (11.25 — 12.50), plemenške krave 9.75 — 11.75 (9.50 — 11.25), krave za klobasarje 7.75 — 9.50 (8.75 — 10), molzne in breje krave 9.50 — 12.50 (10 — 12.50), mlada žilvina 11.75 — 13.75 (12 — 13), teleta 15 — 15.75 (14.25 — 16.50) Din. Večjih kupčij je bilo malo. Nakupovalo se je bolj za domačo rabo.

Dunajska lesna borza (11. t. m.) Slab poset, slaba kupčija. V tisočih ak: nekateri ponudbe: igličasti oblikovci 220 ab nižjeavstr. postaja; igličasti rezani material, za mizarje, smreka, 20 — 53 mm, 18 cm navzgor 650; gradbeni les, 20 mm, od 18 cm navzgor 450; mecesen, deske, 20 in 26 mm močne, od 10 cm navzgor 650; listasti oblikovci, hrast, od 30 cm navzgor 600 ab Dunaj; oreh, od 30 cm navzgor 1300 ab Dunaj; bukev, suha polena, rumunska 3500 ab Dunaj (per vagon po 10 ton).

DOBAVE IN PRODAJE.

Dobava premoga. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu 14. avgusta ofertirala licitacija glede dobave 650.000 kg premoga.

Prodaja odpadkov od železa in stare pločevine. Pri ekonomatu direktije državnih železnic v Subotici 3. avgusta ponovna dražba 36.656.5 kg odpadkov od železa ter 6887.80 kg stare pločevine, ki se nahaja v skladišču za material v Vel. Bečkereku, ter 50.000 kg stare pločevine, ki se nahaja v skladišču za material v Subotici.

(Predmetna oglasa sta v trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.)

Načrt nove carinske tarife. V kratkem se sestanijo v Beogradu zastopniki gospodarskih krogov na konferenco, na kateri bodo pretresali načrt nove carinske tarife. Kakor se čuje, gospodarski krogi v splošnem niso zadovoljni z načrtom in bodo zahtevali spremembo in dopolnitev nekaterih postavk.

Vprašanje naše slobodne cone v Solunu. To vprašanje še vedno ni popolnoma urejeno. Glavna konvencija je bila že podpisana, ali pogajanja o adneksih, ki so sestavni del konvencije, še niso končana. Ti adneksi se nanašajo na veterinarsko in železniško službo in grška vlada je stavila gotove pripombe, ki pa niso take narave, da bi onemogočale ali oteževale nadaljnja pogajanja. V beograjskih vladnih krogih se misli, da bo zadeva kmalu urejena, ker se računa že z letošnjo jesensko izvozno kampanjo, ko se misli izkoristiti solunsko pristanišče.

Pozor, hmeljarji! Hmeljarsko društvo v Zalcu prosi svoje zaupnike, da vse hmeljarje resno svarijo pred prodajo hmelja. V Zalcu (Češkoslovaška) zamen ponujajo kupel hmeljarjem po 50 Kč, to je 580 naših kron za 1 kg hmelja. — Anton Petriček, poslovodja.

Priprave za našo izvozno sezono. V prometnem ministertvu se vršijo priprave za letošnjo izvozno sezono, ki bo vožledni dobri letini zelo štev. Ministrstvo bo podvzelo mere glede razdelitve vagonov, pomnoženja železniškega osebja in pospešanja prevoza, da se bo prevoz vrtil čim najbolj neoporečno.

Povpraševanje po hrastovih doščah. «Jugoslovanski Lloyd» poroča: «Za radi polnovnih izgledov vinske trgovatve pri nas se je na domačem tržišču povečalo povpraševanje za doščami. Ker se v Franciji istotako pričakuje izredna vinska letina, prihajajo tamošnji trgovci k nam in povprašujejo po doščah, posebno po onih srednjih dimenzij, ki zaradi tega dnevno rastejo v cen. Podjetja, ki imajo večje zaloge, bodo delala dobro kupčijo».

Akcija proti padanju leva v Bolgarski. Kakor je znano, je za prevrata v Bolgarski lev silno naraščal. kmalu potem pa je začel hitro padati. Zaradi tega je bila bolgarska vlada prisiljena skleniti razne mere za zaščito valute, med drugim uvesti tudi kliring na sofijski borzi.

Obnovitev italijansko-ruskih trgovinskih odnosov. Iz Rima poročajo: Zunanji odbor je sklenil obnoviti trgovinske odnose s sovjetsko republiko.

Švicarski frank se zopet popravlja. Kakor razni znaki kažejo, je švicarski frank, ki je prej nazadoval, zopet na trdnjših tleh. Na amsterdamski borzi je frank še sicer slab, toda v švicarski sami se je dolar že povenil. Švicarske gospodarske kroge nazadovanje domače valute nikakor ni navdajalo s pesimizmom, ker je tudi v švicarski industriji krizi opazni olajšanje.

Zetev na Slovaškem. Iz Bratislave poročajo, da je na Slovaškem zetev v polnem teku. Računa se, da bo pridelek za 20 odst. večji nego lani.

Domače borze

12. julija.

ZAGREB. Tržišče z efekti je zavzelo ves interes naše domače špekulacije ter se v efektnih posluje kakor že dolgo ne, industrijske vrednosti se dvigajo, a za njimi so zelo čvrste tudi bančne vrednosti. V devizah so tečaj pri srednjem prometu znatno popustili. Poslovalo se je na bazi 6.10—6.15 za Zagreb v Curihu, dasi je jutranji tečaj znašal baje 6. Notirale so devize: Amsterdam 3615 do 3635, Dunaj 0.1325—0.1335, Berlin 0.0425—0.0445, Bruselj 0—450, Budimpešta 1.05—1.10, Italija 405—408, London 429—431, Newyork ček 93—94, Pariz 555—560, Praga 281—282.25, Svica 1637.5 do 1642.5, Varšava 0.0775—0.08; valute: dolar 91—92, avstrijske krone 0.134 do 0.135, češkoslovaške krone 276—278, francoski franki 555—560, napoleonondor 335—340, nemške marke 0.06—0, švicarski franki 1625—0, lire 402—404; efekti: Jugoslovanska banka 128—130, Ljubljanska kreditna 220—225, Prastredioni 1040—1045, Slavenska banka 105—108 Trboveljska premogokopna d. d. 112/ do 1175.

BEOGRAD. Radi praznika sv. Petra borza ni poslovala.

Tisk Delniške tiskarne. d. d. v Ljubljani Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra» Odgovorni urednik Fr. Brozovič

Zahvala.

Vsem, ki so ob bridki izgubi mojega ljubljene soproga, gospoda

Andreja Grampovčana

izrekli svoje sočutje in sožalje, se najiskrenejše zahvaljujem.

Nadalje bodi izrečena zahvala častiti duhovščini, vrhniškemu Sokolu, domačemu zdravniku g. dr. Šabcu, darovalcem krasnega cvetja ter vsem, ki so blagega pokojnika spremili na zadnji poti ter počastili njegov spomin.

Na Vrhniki, dne 12. julija 1923.

Ivanka Grampovčan.

3813

Zahvala.

Za številne izraze iskrenega sožalja o priliki izgube moje nepozabne ženke, za poklonjene vence in ganljivi žalostinki ter spremstvo na zadnji poti izrekam tem potem vsem društvom in zastopstvom, prijateljem ter znancem najprisrčnejšo zahvalo.

Kranj, dne 10. julija 1923.

Rudolf Hlebš.

3809

Veliki inkvizitor

Ljubezenski roman iz najsramotnejše dobe človeške zgodovine.

«O, Bog,» je razmišljala, «v kako nesrečnih, strašnih časih živimo! Niti misliti ne smem, kar ti velela pamet. Kaj je postalo iz vas, nauki Kristovi? Celo evangelij se prepovedane knjige, in v imenu Kristovem te mučijo, umore ali sežgo. ako govoriš javno, da veruješ le evangelistu in knjigam sv. pisma. Krivoverec si, ako veruješ le čiste božje nauke. Inkvizicija vlada nad srci in dušami ter je odstavila Jezusa kot sodnika in rešenika... O, Estevan, najbolje bi bilo pobegniti iz te strašne države preko morja, kjer še ni kuge in groze inkvizitorske...»

Obupana je lomila roke, stekla h krucifiksu, se ga oklenila in mrmrala: «Ti, o Ti, ki si toliko pretrpel za resnico in pravico, o moj Bog, kaj naj storim? Ali naj verjamem in grem? — In zahtela je.

V tem hipu so se tiho odprla vrata. Zadržana se je ozrla Dolores in vztrepetala. Kakor gad se je gladko priplazil v sobo inkvizitor Arbues. Tako je bila presenečena, da ni mogla niti zakričati. Samo odskočila je in se umikala bledih lic korak za korakom pred možem, ki se ji je bližal.

«Ah, mar sem vas motil sredi molit-

ve, hčerka?», je vprašal Peter Arbues s sladkim glasom in menceal dlan ob dlan. «Ne zamerite, prosim, ... hotel sem vam samo reči lahko noč.»

«Ponoči ne prihaj, niti duhovnik v dekliško sobo, ako ga ne kličejo,» je odgovorila Dolores.

«Ej, duhovnik lahko odpušča tudi tak greh,» se je nasmehnil inkvizitor. «Saj veš, da kar mi zavezemo ali razvezemo na zemlji, je zavezano ali razvezano tudi v nebesih.»

«Ne vem, ali smete tako frivojno razlagati božjo besedo... Vem le, da ste v naši hiši samo mož in ne svečenik. Kar se ne spodobi za nobenega moškega, ni spodobno niti za vas. Zato — lahko noč in odidite, prosim!»

V tistem hipu je Arbues zagledal na klečalnici sv. pismo. Vzkrikel je: «Take bukve sme brati le duhovnik, a noben vernik! Le duhovnik jih prav razume in prav razlaga; za vsakogar drugega prinašajo le pohujšanje in ga zavajajo v zmote in krivoverstvo. Tudi nam je sv. pismo prepovedano in ubogati morate, slepo poslušati Gorje onim, ki nas ne poslušajo! Gorje jim, ki brez našega vodstva hodijo za Kristom, ker gotovo zaidejo v hudičovo oblast!»

«Evangelijem slediti, ni brezverstvo, nego edina pot k Bogu!» je vzkliknila Dolores.

«Ako bi rekla to vpricho koga drugega, bi vas jutri ne bilo več tukaj!» je

dejal osorno inkvizitor. «Pazite na svoj jezik, lepa Dolores! Le ker sem vaš prijatelj, nisem slišal ničesar... Oh, saj vendar čutite, kako gorko sem vam vdan... vam in gospodu očetu?» je mahoma zopet zasladikal.

«Ako ste naš prijatelj, potem vas ponovno prosim, da greste!» je ponovilo dekle.

Peter Arbues pa se je zagledal vanjo in v njeno čudovito lepoto, da je menda ni slišal več. Dolores je stala pred njim krasna kakor vila; njeni razpuščeni lasje, njena nočna halja, ki je puščala vrat in roke gole, njene divne temne oči, jezne in boječe obenem, ... vse ga je opajalo in mu zmedlo razsodnost... V tem hipu se mu je zdela razkošna, večja in zapeljivejša kakor kdajkoli. Bela postelj je bila pod baldahinom že razkrita in vsa soba je bila polna opojnega vonja po zdravem dekliškem telesu.

«Ah, Dolores, Dolores!» je šepetal Arbues, «kako ste krasna, kako ste čudovita! Ali se hočete res zavreči in postati žena dona Estevana? — Ne, ne, rotim vas...!»

Približal se je tesno k nji... ona pa je stopila, drgetaje od groze in gnusa, zopet nazaj.

«Gospod, mar sanjam?» je dejala in se umikala njegovemu pohlepnemu pogledu. «Vi ste vendar dominikanec, duhovnik, inkvizitor seviljski! Ali ni vaša dolžnost, biti zaščitnik nedolžno-

sti, poštenosti in...?»

«Ne, ne... tukaj nočem biti nič drugega, nego človek!» je drhtel Arbues; «človek, ki te brezmejno ljubi... ki hrepeni blazno po tebi... mož, ki umira iz ljubezni do tebe!»

In inkvizitor je planil k nji, pokleknil in stegnil roke, da bi jo objel in stisnil nase. Lep mož je bil Arbues, a grda strast mu je v tem hipu spušila obraz, da je bil podoben zverji, ki se pripravlja, da popade svojo žrtev. Kakor brez uma je jecljal, prisegal in prosil, prosil...

Dolores se je stisnila popolnoma k steni in obstala kakor okamenela. Nikamor ni mogla uiti... že je Arbues stiskal med prsti njeno krilo... že je čutila njegov vroči dih... Tedaj je dvignila Dolores slonokoščeni križec, ki je ležal na oknu, visoko nad svojo glavo in v hipu, ko jo je inkvizitor hotel zgrabiti, je zaklicala:

«Peter Arbues, v imenu Kriznega, — nazaj! Duhovnik, ali se upate žaliti tudi tega-le?»

Dominikanec se je zdrnil, povsili glavo in potr vstal. Zbal se je. Fanatični duhovnik je pač izlaska prestopal in pačil zakon božji, toda žaliti krucifiksa, za to vendar ni imel moči.

Z neskončnim sovraštvom je samo še siknil:

«Zal ti bo, dekle! — Pomni Petra Arbuesa! — In tvoj ljubček bo še cvlil pred menoj!»

In odšel je urno iz sobe.

Dolores pa je poljubila križec in dala glasno:

«Ti si me rešil! Hvala ti!»

V tistem hipu se je oglašil na cedni nočni čuvaj. Naznanjal je poldvanajstih ponoči. Tedaj se je Dolores spomnila:

«Polnoči me Estevan pričakuje! Moram k njemu, da mu povem, kaj se je zgodilo, da ga posvarim, naj se pazi! Grožnja Arbuesovo naj zve takoj!»

Niž več ni dvomila, da je pismo Estevanovo. Preveč je bila razburjena. Kako bi mogla spati po vsem tem? — Govoriti mora z njim!

Urno se je preoblekla, ogrnila širok plašč, si ovila glavo v pajčolan in odšla počasi in po prstih po stopnicah skozi zadnja vrata na vrt. In kronila je proti Giraldu...

Na nasprotni strani pa je tičal v senci Peter Arbues. Ni ga opazila.

«Dobro... gre...» je mrmral inkvizitor. «Pismo je delovalo. Henri, quex stori, kar sem mu naročil!»

Trboveljski premog in drva
stalno v zalogi vsako množino
Družba Ilirija, Ljubljana,
Kralja Petra trg 8. — Tel. 220.

Mali oglasi

Stanje z državnim davkom na inserate vred do 20 besedi Din 5⁰⁰, vsaka nadaljnja beseda 50 par besed. — Plače se vedno naprej (lahko tudi v zamini). Na vprašanje odgovarja uprava in, ako je vprašanje priložena znamka za odgovor ter manipulacijske pristojbine (1 Din).

Službe

SKLADIŠČNIK
s večletno prakso želi vstopiti takoj kot tak, event. tudi kot delavec ali sluga k večjemu podjetju v Ljubljani. Ponudbe pod «Skladiščnik 1923» na upr. «Jutra». 603

TRGOVSKI POMOČNIK
se sprejme za manufakturno veletrgovino. Reflektira se le na starejšo, dobro izveščano moč z večletno prakso. Ponudbe na upr. «Jutra» pod «Manufaktursturist». 5974

KOT PRAKTIKANT
s trgovsko šolo želi vstopiti 18letni mladenič k večjemu eksportnemu podjetju. Ponudbe pod «Praktikant» na upr. «Jutra». 5964

SOFER
avtomobilist, išče primerno mesto, gre tudi na deželo. Ponudbe na upr. «Jutra» pod «Sofers». 5961

VAJENEC
ki ima veselje do fotografiranja, s primerno šolsko naobrazbo, se sprejme pri fotografu Hugonu Hibser, Ljubljana, Valvasorjev trg 7. 5932

FINA GOSPODICNA
daje poduk v nemščini, običajno pa instrukcije za ljudske šole. — Cenj. ponudbe na upr. «Jutra» pod «Takoj 3921». 5923

ABSOLVENT
meščanske šole, trgovsko naobrazen, vešč slovenskega, hrvatskega in nemškega jezika v govoru in pisanju ter strojeplasje, išče primerne službe. Nastop event. takoj. Cenj. ponudbe pod «Marljive» na Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 6089

SOBARICA
fzračena, za boljšo hišo, ki bi šla v Zemun s plaščo 300 dinarjev mesečno, naj se obrne do 18. t. m. na vilo Tönnies, soba I, Blod. 5947

KOT PRAKTIKANT
s trgovsko šolo želi vstopiti 18letni mladenič k večjemu eksportnemu podjetju z delničnimi prideli ali lesom. Ponudbe pod «Praktikant» na upravo «Jutra». 5964

IZUCENEGA SIRARJA
zmožnega vseh mlekarških in sirarskih opravil, sprejme mlekarstvo v Sunji. Plačilne pogoje naznaniti. 6005

DOBRO KUCHARICO
in za druga manjša hišna opravila išče ob napovednih plačilnih pogojih mlekarstvo v Sunji. 6069

INSTRUKCIJO
iz vseh predmetov za realko daje tehnik iz višjih semestrov (zlasti matematiko, fiziko in opisno geometrijo). Pogoji po dogovoru. Cenj. ponudbe je poslati na upr. «Jutra» pod «Matematikar». 5940

Kupim
VOZIČEK 6023
(ciza) se kupi. Ponudbe pod «Ciza» na Aloma Company, Kongresni trg št. 3.

MIZNI ŠTEDILNIK
dobro ohranjen, kupim. — Ponudbe na upr. «Jutra» pod «Štedilnik». 6043

MOTORNO KOLO
od 3 do 4 HP, na 2 preštavi, najrajši brez preumetike, četudi ima polomljen grašč, ker potrebujem samo dober motor, kupi L. Prostor, Gorenja vas nad Škofjo Loko, 6042

HRASTOVE PLOHE
50 mm debele, 8 m dolge, paralelno rezane, od 24 do 34 cm široke, kupim. Boro in smrekove deske, prvovrstne in suhe, rez splošno in se ista ponudniku naznani pismeno. Bukove plohe, nečistane, I. in II. vrsta, 85, 90, 95 in 100 mm, od 2 do 4 m dolžine in 24 do 50 cm širine, vsakih približno 4 kubične metre. Bukovo ogelje, suho, brez prahu. Ponudbe na upr. «Jutra» pod «Stal-na kupnja» do 20. t. m. z navedbo cen in množine.

TURSKÉ SREČKE
edini vrednostni papirji zlate valjave. Vrhutega zadene vsaka srečka zlat dobitek. Cena nizka. Pisma pod «Zlata vrednost» na upr. «Jutra». 6080

VELIK KLAVIR
se zamenja proti pianinu ali pa proda. Ponudbe: Oman, Maribor, Solska ulica št. 4. 6002

MOTORNO KOLO
«Puch», 4 in pol HP, z dvema prestavama, dobro ohranjeno, se po ugodni ceni proda. Naslov pove upr. «Jutra». 5997

MIZARSKO ORODJE
se radi preuredbe proda: za 7 delavcev, t. j. 7 skobelnic in zraven spadajoče orodje, rabljeno komaj dve leti. Naslov pri upr. «Jutra». 5993

SMREKOVO LUBJE
1 kg 4 K franco vagon; Silovsko, približno 45 odst. izvrstno domačo, 1 liter 120 K; 5 kompletnih milinskih kamnov, leseni deli, z vodnim kolesom, vse hrastovo; gepelj vitelj, rabljen, 30.000 K; ogelja, vagon, 1 kg 4.40 K, franco vagon; hrastove deske, 30, 34, 27, 40, 5, 50, 55 in 60 mm; smrekove deske, madira, 3200 K, se proda pod šifro «Blago» na upr. «Jutra». 6062

POSEST
realitetna pisarna, Ljubljana, Poljanska cesta 12.

Prodaja:
Vilo, novo, krasno, z vrtno, s dvema velikimi takoj razpoložljivimi stanovanji po ugodni ceni.

Oddaja:
Soba, meblirano, samcu ali prazno za pisarno v sredi mesta. 6087

RADI OPUSTITVE
čevljarske obrti naprodaj trije šivalni stroji, orodje in pohištvo. Marija Zupančič pri A. Logarju, Hrastnik. 5582

LOKOMOBILA
21/27/40 K. S. s po zelo nizki ceni proda pri F. Hergouth, Maribor, Orožniva ulica št. 8. 6071

KOLESARJI, POZORI!
Prodajam lahko dirkalno kolo iz zdravstvenih ozirav. Šumer Avgust, trgovec, Laško. 6073

Dopisovanje

PRIVATNI URADNIK
26 let star, dobro šoliran, mirnega značaja, z neoma deževano preteklostjo, želi resnega znanja, z enako gospodično ne nad 24 let staro, v svrhu poznejše ženitve. — Samo resne ponudbe s sliko, ki se vrne pod «Veselo upanje» na upr. «Jutra». Tajnost stvar časti. 6085

OBRTNIK
vdovec brez otrok, star 25 let, imam majhno poselstvo, želim znanja s pridno in pošteno gospodično z nekaj premoženja v svrhu ženitve. Le resne ponudbe s sliko pod «Mladost» na upr. «Jutra». 6086

GODBENIK
ki igra krilni-rog (Flügelhorn) želi ob nedeljah pomagati godbi na pihala. — Pismeni dogovor 8 dni pred nastopom. Naslov: «Krilni-rog» upr. «Jutra». 6055

ZNANJE
želi mlad družabni trgovec z dobrošerno in simpatično gospodično, trgovsko naobrazen, od 20 do 25 let. Cenj. ponudbe s sliko pod «Svatba 1923» na upr. «Jutra». Tajnost strogo jamčena. 6061

Stanovanja

DVE LEPI SOBI
s pohištvo se oddaja v najem v sredi mesta Maribor. Naslov pod «Mirno stanovanje» na podružnico «Jutra», Maribor. 6001

MEBLOVANO SOBO
išče višji miren uradnik, oženjen, z 1 otročičem, proti dobremu plačilu. Ponudbe s popisom na upr. «Jutra» pod «Uradnik». 6087

STANOVANJE
soba in kuhinja, se odda proti nagradi. Pismena vprašanja pod «Stanovanje» na upr. «Jutra». 6058

OPREMLJENO SOBO
išče za takoj mlad zakonik par s lastnim posteljnimi perili. Ponudbe na upr. «Jutra» pod «Miren». 6052

MESEČNA SOBA
s prostim vhom v sredi mesta se išče za uporabo pisarne. Ponudbe pod «Soba» na upr. «Jutra». 6059

MEBLOVANO SOBO
s posebnim vhom v bližini pošte, po možnosti s hrano, iščeta dva boljša gospoda. Ponudbe na upr. «Jutra» pod «Mesto». 6060

Nepremičnine

STAVBIŠČE
v centru mesta, približno 400 kvadratnih metrov, se kupi. Ceno navesti. Ponudbe pod «Takoj» na upr. «Jutra». 6084

HISICO
z vrtem v Ljubljani ali okolici kupim ali vzajemno gostilno v najem. — Ponudbe s ceno na Janko Stare, Kamnik. 6047

Lokali

VELIKI LOKAL
pripraven za kavarno, gostilno, restavracijo ali za trgovino, s stanovanjem ali brez stanovanja, se odda za več let. Ponudbe na Franjo Korent, Maribor, Smetanova ulica 48. 3513

Razno

DRUŽABNIKA
išče trgovsko podjetje, dobro vpeljano, z lokali, na najpomembnejši točki Ljubljane z okoli 300.000 do 500.000 kronami in osebnim sodelovanjem. Ponudbe pod «Sodelovanje» na upr. «Jutra». 6030

MOTORNO KOLO
se zamenja za navadno kolo ali pa se ceno proda. Naslov pove upr. «Jutra». 6041

KOMPANJONA
sprejem v dobro dobičkanosno detaljno trgovino na deželi z 150.000 do 200.000 Din za takoj za samca stanovanje. Pod šifro «Dobra bodočnost» na upr. «Jutra». 6041

JAVNA DRAŽBA
se vrši v Ljubljani, državni kolodvor, dne 14. julija 1923, ob 11. uri 12 kg valjanca, 98 m pocinkanih cevij, 1 star bencin-sod, 13 gabrovih hlobov in 1000 kg bukovih drv. Interecenti se vabijo. Obratni urad. 6083

Standard Oil Co of Jugoslavia
v Zagrebu

priporoča p. n. naročnikom svojo stalno zalogo:

bencina, petroleja, parafina, vseh vrst mineralnih strojnih olj za avtomobile.

Tozadevne informacije in naročila sprejema 1229

Glavno zastopstvo:
G. MENARDI, LJUBLJANA,
Trubarjeva ulica 2. Telefon št. 62.

Agilnega, mladega, v specerijski in galanterijski stroki dobro vpeljanega

potnika 3783

se sprejme pod ugodnimi pogoji. — Ponudbe pod «Dobro zaslužek» na ALOMA COMPANY, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg št. 3.

Naprave za sušenje sliv
naprave za luščenje graha, koruze, prosa itd., prenosne aparate za sušenje sadja, zelenjave in žita, izdeluje kot specialitete: **FRIEDRICH ROTTER & Co., WIEN IV., Argentinierstrasse 29.**

Hamburg-Amerika Linija
in
United American Lines Inc.

Filijalka
Simon Rmetec, Ljubljana
Kolodvorska ulica št. 26.

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, Izdaja točna pojasnila in prodaja vozne liste.

Odhod iz Ljubljane vsaki teden.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo 102

J. G. Drašković
ZAGREB „B“ Cesta pri državnem kolodvoru ZAGREB

Podružnice: Beograd, Balkanska ulica 25. — Sušak: Jovo Gj. Ivošević, Karolinska cesta 160. — Split: Ante Buid, Dioklecijanova obala 13. — Grazi: Ivo Lovričević. — Bitolj: Gjorgje J. Dimitrijevič & Komp. Bulevard Kralja Aleksandra 187. — Val. Bečkerek: Dušan Lj. Mihajlovič, Trg Kralja Petra 4.

Potnike do Hamburga sprejima družbeni uradnik

Pisalni stroji ita.
Mehanična delavnica (popravljalnica) **LJUBLJANA**
Selenburgova ulica 6/1
L. BARAGA.

Korespondent,
vešč slovenske, hrvatske, nemške in eventualno italijanske korespondence strojeplasje ter lesne manipulacije, se išče za novo parno žago. Reflektira se samo na samske prvovrstne moči. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja, plačilnih pogojev je poslati na **Franca Oseta, parna žaga** Sv. Peter v Sav. dol. 5810

Prostovoljna javna dražba hiše
v kateri se nabaja gostilna, in posesti se vrši v nedeljo dne 15. t. m. ob 10. uri dopoldne na Vira št. 11 pri Domžalah. — Dražbeni pogoji so na licu mesta kupcem na vpogled. 5805

Nova hiša na periferiji se zamenja za drugo v mestu.

in sicer z lokalom na prometnem prostoru ali vsaj s takimi prostori ki bi se lahko preuredili. Ponudbe pod «Zamenjava» na ALOMA COMPANY, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 5802

Kupi se:
Orne češnje (dobro so tudi divje drobnice) in boroovnice, večje množine maline (več vagonov). Ponudbe z navedbo najnižjih cen, postavljen franko oddajna postaja v lastni posodi ali brez nje na **Srečko Potnik**, tverilna sadnih sokov, esenc in ekstraktov, Ljubljana, 1220 Metelkova ulica.

Instalacijsko podjetje išče **skladiščnika**
z znanjem materiala za takojšnji nastop. Pismene ponudbe pod št. 563, na Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Žaga

venecijanska samica komplet na z novim jarmom, vozom in težkim ekscentrom, močnim za štiri kline, se takoj proda. Ponudbe na poštni predal 126. Ljubljana I. 3738

CEMENT
opeka in premog
venka množina, po znižanih cenah razpolago pri tvrdki 1055

H. Petrič, Ljubljana,
Dunajska cesta 33, skladišče «Balkan» telefon interurban 366.

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službe itd.
naj inserira v «Jutra»